بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަމަރީ ނިންމުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-A/141
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް: އަޙްމަދު ރަޝީދު / ކަރަންކާވިލާ، ގއ. ކޮލަމާފުށި
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚު: 27 ޝައްވާލް 1442 / 09 ޖޫން 2021

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ނަޒަރުސާނީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:

17 ޝަޢުބާން 1442

29 މާރިޗު 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 145-B6(522-2020)ABA/2021/09
- **ނިންމި ކޯޓު:** ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 22 މާރިޗު 2021
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 22 މާރިޗު 2021

• ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު:

ތަޢާރުފު:

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 އަމުރު ނެރެވިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނުވާކަމަށްބުނެ އެ މައްސަލަ އިސްތިޢުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލައިގަތް މައްސަލައެކެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިޢުނާފު ކުރެވޭ ފަރާތަކީ ގއ. ކޮލަމާފުށި، [illegible] އަފްސަލް ރަޝީދެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް:

2. އަފްސަލް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް އިތުރު ބަޔަކާއި ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖެއަށް މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކުރުމާއި [illegible] / [illegible] [illegible] 10634 ގައި މަސްތުވާތަކެތި [illegible] އެތަކެތި [illegible] [illegible] އެތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރުމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި އަފްސަލް ރަޝީދު ހައްޔަރުކުރެވުނީ، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ [illegible] [illegible] [illegible].[1] އަދި އަފްސަލް ރަޝީދު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އެދި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން 15 ޖޫން 2020 އިން ފެށިގެން 30 ޖޫން 2020ގެ ނިޔަލަށް އަފްސަލް ރަޝީދު ބަންދުގައި ބަހައްޓާގޮތަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވެއެވެ.[2] އަދި އެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން، 30 ޖޫން 2020 އިން ފެށިގެން 15 ޖުލައި 2020 ގެ ނިޔަލަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަފްސަލް ރަޝީދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރައްވާފައިވެއެވެ.[3] ބަންދުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން 15 ޖުލައި 2020 އިން ފެށިގެން

---

[1] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު TD127795 ހައްޔަރުކުރެވުނު މީހާގެ މައުލޫމާތު ފޯމު

[2] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/1860 ކޯޓު އަމުރު

[3] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/1922 ކޯޓު އަމުރު

30 ޖުލައި 2020 ގެ ނިޔަލަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަލްބާސިތު ޢަބްދުﷲގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދެއްވާފައިވާއިރު[4] އެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން އަނެއްކާވެސް 30 ޖުލައި 2020 އިން ފެށިގެން 14 އޮގަސްޓު 2020 އަށް އަލްބާސިތު ޢަބްދުﷲގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އިތުރުކޮށްދީފައިވެއެވެ.[5]

3. އަލްބާސިތު ޢަބްދުﷲގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކުށުގެ ޝަރީޢަތްހިންގުމަށްޓަކައި ދަޢުވާ 13 އޮގަސްޓު 2020 ގައި ދައުލަތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައި، އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 522/Cr-C/2020 ޤަޟިއްޔާ އިން ބަލަން ފެށުނެވެ. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް 19 އޮގަސްޓު 2020 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވެއެވެ.[6]

4. އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 ކޯޓު އަމުރަކީ، އަލްބާސިތު ޢަބްދުﷲ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައިވަނިކޮށް އެ އަމުރު ބާޠިލްކޮށް، ޝަރީޢަތްހިނގާއިރު އަލްބާސިތު ޢަބްދުﷲ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމައިދެއްވުމަށް އެދެއެވެ.

އަލްބާސިތު ޢަބްދުﷲ ބަންދުން ދޫނުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ސަބަބު

5. އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 ކޯޓު އަމުރުގައި އަލްބާސިތު ޢަބްދުﷲ ބަންދުން ދޫނުކުރުމަށް ނިންމި ސަބަބު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބަކީ،

> "[illegible] މައްޗަށް މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ބޮޑު ކުށުގެ ދަޢުވާ
> ކުރެވިފައިވާއިރު، ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި [illegible] ޖިނާއީ
> އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ހަރުދަނާ ސަބަބެއް ލިބުން

---

[4] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/1979 ކޯޓު އަމުރު

[5] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2020/2060 ކޯޓު އަމުރު

[6] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)/SHB/2020/52 ކޯޓު އަމުރު

ވުޖޫދުގައި ވާކަމަށް ނުފެނުނުކަމާއި، ދުވަސްތަކުން ދައުލަތުގެ ވަކިކުރެވޭކަން ރިޢާޔަތްކުރަން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި ބެހޭކަމަށް ހަރުދަނާ ހުކުމެއްގެ ކުރުމުގެ ނަތީޖާ ނަތީޖާއި، ހިސާބުން ދިވި ދެން ސަރަހައްދުގައި ފުރުޞަތުދޭގައި އަދުލުއިންސާފުގައި ދެން ދޫކޮށްލުން އަދި އިތުރުކޮށްދޭގައި ބަރާބަރުގައި ކަރުދާސްތަކުގެ، ހިސާބުން ޤާނޫނުގެ ވިސްނުމުގެ ހުށަހެޅުމާއި، ކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ނުވާގޮތުގެ ނަތީޖާއާއި ހިމެނޭ ނަތީޖާއި ހިމެނުނު، މިފަދަ ދަރުސަތަކުގެ ވަރަށްގިނަ ކަންތައްތަކުން ރިޢާޔަތްކުރަން ދެން ސަރުކާރުގެ ދޫކޮށްލެވޭނެކަމަށް"

ވިއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކާއި އެނުކުތާތަކުގެ ތަފްސީލުގައި ދައުލަތުން ދެއްކި ވާހަކަ

6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 ކޯޓު އަމުރު ނެރުއްވައިފައި ސަބަބީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށްބުނެ، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހުށަހަޅައި އެ ނުކުތާތަ ބަރުގަރާރު ދިފާރިކުރުމުގެ ހައިކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ވަޒަންކުރެއްވިއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

7.1- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 ކޯޓު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި އެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

7.1.1- މި ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދައިގަނޑު ޝަރީޢަތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އަޑުއެހުމުގައި ރަސްމީ ސަބަބެއް ހިމެނުނުން ބަންދުކުރަން

ކޯޓުން ނިންމި އެއްވެސް ސަބަބަކަށް ބަދަލެއް އައިސްފައިނުވާކަމަށާއި، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހެއްގެ ބަންދު މުރާޖަޢާކުރުމުގައި، [illegible] ބަލަންވާނީ [illegible] ބަންދުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އެއިން ސަބަބެއް ހިފައިގެން [illegible] [illegible] ބަންދުކުރަން ބަހައްޓާ ނިންމުންތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 (އަލީ ޖުބައިރު އަދި އެހެނިހެން ވ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަމަށެވެ. އަދި ހެއްކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާނެ ކަމަށް އޮތް އިޙްތިމާލު [illegible] ބުރަވެފައިވާކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ހެކިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިއީ [illegible] [illegible] ދައުލަތުން ނުކުރާކަމަށެވެ.

7.2- ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 ކޯޓު އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް [illegible] ދަށު މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާން" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދުސްތޫރާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

7.2.1- މި ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ މަސްތުވާތަކެތި ގެންގުޅެ ވިޔަފާރި ކުރުމުގެ ކުށަކީ، ކުށުގެ ބާވަތާއި ހާލަތުން މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިކަން ބޮޑު ކުށުގެ

އަމަލުކުރަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ[7] އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި[8] ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައިވެސް މުއްތަހަމުގެ މައްޗަށް [illegible] މުޖުތަމަޢަށް ދޫކޮށްލުމުގެ އިޚްތިޔާރަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ބޭނުން ކުރެވިދާނެ އިޚްތިޔާރެއް ނޫންކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] އަދަދަކަށް [illegible] [illegible] ވަކިކޮށް އަދިކަމަށް [illegible] [illegible] ތަކުރާރުކޮށް، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] ކަމަށް ބުނުމުގެ އިޖުތިހާދު [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][9]، މި [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް ކުށެއްގެ [illegible] [illegible].

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ

8. ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި މީހަކު ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[7] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/33 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ [illegible] [illegible]) ޤަޟިއްޔާ

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/286,287,288,289,290 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ [illegible] [illegible] އަދި [illegible]) ޤަޟިއްޔާތައް

[9] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/055 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ [illegible] [illegible]) ޤަޟިއްޔާގެ 23.1 ވަނަ ނަންބަރު

ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހުރި [illegible]، [illegible] ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަރިޔާދު އަމުރުކުރުމުގެ ކުރިން ބަޔާންވާ ކަންކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[10]ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިފަދައިން ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމީ މުޖްތަމަޢުގެ ޙައްޤާއި ފަރުދުގެ ޙައްޤު ހަމަހަމަ ކުރުމުގެ ބާރުދެއެވެ. މިގޮތުން ޝަރީޢަތުން ހުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން އިސްތިސްނާ ހަތަރު ބާވަތެއް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[11]ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެ ހަތަރު ބާވަތަކީ:

1- އޭނާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ހެކި ފޮރުވުން ނުވަތަ އެ މައްސަލައިގައި ހެކިބަސް ދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުކުރަން އޭނާ މަސައްކަތްކުރާނެ ކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

2- އޭނާ ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެދާނެކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

3- އޭނާ ފިލައިގެންދާނެކަމަށް ބެލެވުން؛ ނުވަތަ

4- އޭނާ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ބެލެވުން.

މިއެވެ.

9. ބަންދުގެ ބާވަތްތަކަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[12]ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ނ) ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަރިޔާދު [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި ބާވަތްތަކާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް މީހަކު ބަންދުކުރުމުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ކާފީ ހެކިތައް [illegible] [illegible]، [illegible] ކުށުގެ ނުރައްކާތެރިކަމަކީ ކޮބައިކަމާއި، އަދި އެކުށް ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ހުރި [illegible] މިންވަރުގެ [illegible]ކަމާއި، ކުށުގެ ބާވަތަކީ ކޮބައިކަމާއި، ކުށުގެ

---

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[11] އެޔެ

[12] އެޔެ

ކުރެވޭނީ ޖިނާއީ ކޭސްތަކުގައި، ސަބަބުތަކުންވެސް ދިނާ ފިޔަވައި ކަމެއްކަމުގެ ބިނާވެ ހުރިހާ ކަންތަކެއްކަމާއި، އަދި އެ ހާލަތުތަކެއް ހުރިކަމުގެ ބިނާ އެއް ހާލަތު ވަކިކަމަކަށް ފަސޭހައާއި ވަޒަންކުރަންޖެހޭނެއެވެ.[13]

10. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[14]ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ހިނގަމުންދާއިރު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަސޭހައާއި ނިންމައިފިނަމަ، އެ ނިންމުން ކުރުމުން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން ކަމުން އެ މާއްދާގެ (ވ)[15] ގައި ކަނޑައަޅައިފައިވެއެވެ.

11. ޝަރީޢަތް ހިނގަމުންދާ ބަންދުކުރުމުގެ ހަމަވުމަށް 30 ދުވަހުން މުއްދަތަށް ކުރުކުރުގެ ބަންދުގެ އިސްލާ ބަންދުކުރުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ސަބަބުތަކެއް ވާތޯ ބަލަން ދެނެގަތުމަށް ނުވަތަ ނުރުކުރު ބެލުމެވެ. އެ ސަބަބުތަކެއް ދުވި އެއްޗަކަށް އެހެނިހެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުންނެވެ. އަދި އެ ސަބަބުތަކެއް ފިޔަވައި ޒާތުގައިވާނަމަ އެހެނިހެން ބަންދުން ދޫކޮށްލަންޖެހޭނެއެވެ.[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބަހައްޓާ ދުވަސްތަކުގެ ޢަދަދު ބަލަހައްޓާ ހުކުމްތަކުގެ މުއްދަތު ސިޔާސީ ބަލައިގެން މުއްދަތު ކުރުކުރުމުގައި ދިނުމަށް ބަލަންޖެހޭނެއެވެ.

12. އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭނީ ޝަރީޢަތުގައި އަމިއްލަ ވަކީލަކު ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ހުށަހެޅޭ ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ މި ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ ނަންބަރުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ބަދަލުތައް ދިނުން ފިޔަވައި ނުތަކަން ބެލުވުމާއި، ޖިނާއީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރި ދިރުއަކަށް ހުރިކަމާ ހެދި ނުރުކުރުމާއި، ދިނާގެ ކުރުގެ ދާއިރާ ނުރުކުރުން ހިނދެއް ޤާނޫނު ފާސްކުރުން ދިނުމުގެ ކުރުވުމުގެ ކުރުގެ ޤާނޫނު ހިސާބުކުރުމާއި ކުރުގެ ދާއިރާ

---

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19

[14] [illegible] 11

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 ގެ 60 ވަނަ މާއްދާ

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 (ޢަލީ ޒުބައިރު އަދި އެހެނިހެން ވ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) ޤަޟިއްޔާ

ނެގުމުންނާއި، ފިޔަވަޅުގެ ނޮޓިފިކޭޝަން ނެގުމުންނާއި، މުޅި މައްސަލައިގެ ވަޒަނާއިގެ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކަން އެނގެންއޮތްކަމެވެ.[17]

13. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[18]ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ނަންބަރު (ށ) ގެ ދަށުން ސަލާމަތީ ހިފެހެއްޓުން ބަންދުގައި ހުރުމަށް ޖިނާގެ މުދަލާއި މުޅިކަމުގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓީ ސަބަބުތައް ފޯމުތަކުގައި ހިމެނޭގޮތަށް ނަގާ ބަޔާން ބެލުމުގެ މުޅިކަމުގައި ކަމެއްވެސް، އެ ސަބަބުތައް ހިމެނުމަކާއި ނަގާ ނުލިބޭނޭ ގޮތް ނިންމުމުގެ ބާރު ދީފައިވާނީ އެ މައްސަލަ ބެލި ޝަރީޢަތުގެ ފިޔަވަޅުތަކަށް ބަލައި ޝަރީޢަތުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 49 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެންއޮތްކަމެވެ. އަދި އެ ސަބަބުތައް ހިމެނޭގޮތަށް ނަގާ ބަލައި އެ މައްސަލަ ބެލި ޝަރީޢަތުން ޝަރީޢަތުގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 49 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފިޔަވަޅުތަކާ އިލްތިމާސްގެ ދަށުން، އެފަދަ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ޤަރާރުކޮށް ނަގާ ދެކޮޅުވުމުގެ ޙައްޤުކޮށް އެ ޝަރީޢަތަކުން ނިންމުމާ، އިސްތިޢުނާފުވުމަށް ބާރުއި އިލްތިމާސްގެ ބާރުން ނިންމާވާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް، އެމައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކޮށް ފާހަގަކޮށް ސާބިތުކޮށްދެވޭނެ ހިނދެއް، އެ ނިންމުމަކީ އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭނެ ބަދަލު ގެނައުން ނިންމުމެއްކަމަށް އަޑުއަހަން ނުޖެހޭނެވެ.

14. ސަބަބަކީ ބަންދު މުއްދަތު މަދުކުރުމުގައި އެ މައްސަލަ ބެލި ޝަރީޢަތުގެ ޖިނާއީ ބަންދުކުރި ސަބަބުތައް ހިމެނޭގޮތަށް ނަގާ ބަޔާން ބެލުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިވާކަމުގައި، އެ ސަބަބުތައް ހިމެނޭގޮތަށް ނަގާ ނަގާ އެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ ޝަރީޢަތުގެ ނިންމާފައި މުޅި މައްސަލައިގެ ވަޒަނާއިގެ ހުރިހާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން، މި ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ ނަންބަރުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ވެސް ބަލައި ރިޢާޔަތްކޮށްގެންނެވެ. އެހެންކަމުން ސަރަޙައްދު ނިމުނުމުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ބަންދު މުއްދަތު ކުރި އެ ނިންމުން ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭ ގޮތަށް

---

[17] ކްރިމިނަލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 ކޯޓު އަމުރު

[18] ޞަފްޙާ 11

ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން ވެއްޖެނަމަ، އެ އަމުރެއް ނެރެފައިވާނީ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] ބެލުމަށް [illegible]

ހުށަހެޅިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަމެވެ.

15. [illegible]، [illegible]، މި ރިޕޯޓުގެ 8 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

16. ވީމާ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 ހުކުމުގައި އަލްފާޟިލް ރަޝީދަށް ކަނޑައެޅުނު ޢުޤޫބާތުގެ ނިސްބަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 ހުކުމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމީމެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible])

17. [illegible] [illegible] ރައްދުވާ އަލްފާޟިލް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތުހުމަތެވެ. އަލްފާޟިލް [illegible] [illegible]

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 522/Cr-C/2020 ފައިސަލާގެ ސަބަބުތައް ނިމުންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އެ ކޯޓުން އަމުރުކުރިއެވެ.[19]

18. އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 އަމުރެވެ. މި އަމުރަކީ 19 ޑިސެމްބަރު 2020 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ނެރުއްވި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު އަމުރު ބާޠިލުކުރުމަށްފަހު 22 ޖަނަވަރީ 2021 ގައި ނެރުއްވި އަމުރެކެވެ. އެ އަމުރުގައި ވަނީ ސަބަބުތައް ބަދަލުވެފައިވާ އަލުން ތަޙުޤީޤު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކޮށްފައެވެ.

19. މި މައްސަލާގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ 2 ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާ ރިޢާޔަތްކޮށް، މި ސަބަބުތަކުގެ މަޖިލީހުގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން ޖެހޭ ފާހަގަކުރާ ސުވާލަކީ އަލުން ތަޙުޤީޤު ސަބަބުތައް ނިމުންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރި ކޯޓަށް ނިމުމެއްގެ ސަބަބުތަކެއްކަމުގައި އަލުން ތަޙުޤީޤު ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް އަމުރުކުރުމަށް ކުރިމަތި ވެއްޖެއްޔާ ބާރު އަމުރެއްގެ ނިޔަތަށް ނުރުހޭ ޙައްޤު ސާބިތުކުރުމުގައި އަޑުއެހުނުކަމެވެ.

20. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[20]ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން، ސަބަބުތައް ނިމުންދެން މިފަދަ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަސޭހަކުރާ ނިންމުމެއް ނިންމައިފިނަމަ، އެ ނިންމުން ނިންމާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެތެރޭ މުޤައްދަމާކުރަންވާނެކަމަށް ބައްޓަން ކުރެވިފައިވެއެވެ.

21. ބަންދު އަމުރު މުޤައްދަމާކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި ތޯއްޗެއްކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަލީ ޒުބައިރު، ޙުސައިން ޝަރީފް، އަޙްމަދު ޝަފީޤު، މ ޖިހާސިއްޔާ ޤަޟިއްޔާ[21] ފައިސަލާ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ބާރުއަޅާފައިވާ ދަތިކޮށް ބައްޓަން ކުރުމުން

---

[19] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)/SHB/2020/52 ކޯޓު އަމުރު (ތާރީޚް: 19 ޑިސެމްބަރު 2020)

[20] 12/2016

[21] 2020/SC-A/108,109,110 ފައިސަލާ

[illegible] 42 ގައި [illegible] އިޖުރާއާތުގެ
[illegible]
[illegible] 30 (ތިރީސް) [illegible]
[illegible]
[illegible].

22. [illegible] 47 [illegible] 60 [illegible] (ވ) [illegible] 49 [illegible].[22]

23. [illegible] 24 [illegible] 49 [illegible] 59 [illegible] 60 [illegible].

---

[22] 2020/SC-A/108,109,110 [illegible]

ނިންމާއިރުވެސް ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވުޖޫދުގައި ކޯޓު [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

24. މަޙުކަމާއަކަށް ހަމަ މަޙުކަމާއެއް [illegible] ކުރުމުގައި [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

25. ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކުރާ "[illegible] [illegible]" [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަދި (ޅ) އާއި [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 14 ވަނަ މާއްދާ އިން އެނގޭ ކަމުގައި [illegible] ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

26. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާއި [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] ކޯޓު [illegible] [illegible]

26-1- ތުހުމަތު ކުރެވޭ ފަރާތަކީ ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިހުތިމާލު އޮތުމުގެ ސަބަބުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓިފައިވާ ފަރާތެއްނަމަ ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ނުވަތަ އެފަދަ ހުކުމަކަށް ނުގެނެވޭނަމަ ބަންދުން ދޫކޮށް ދެވިދާނެއެވެ.

26-2- ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތަކީ ކޯޓަށް ހާޟިރުނުވެދާނެކަމުގެ ނުވަތަ ފިލައިދާނެކަމަށްޓަކައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓިފައިވާ ފަރާތެއްނަމަ ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ބަންދުން ދޫކޮށް ދެވިދާނެއެވެ.

26-3- ތުހުމަތު ކުރެވޭ ފަރާތަކީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް އުފެދުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓިފައިވާ ފަރާތެއްނަމަ ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަލާނަކަށް ފަދަ ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަން ބަންދުން ދޫކޮށް ދެވިދާނެކަމަށް ދެކެމެވެ.

27. މިބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި އެކިއެކިން ހުކުމްތަކުން ހުރި ޤާނޫނަށް މި މަހުކަމާތަކުގައި ސުޕީރިއަރ ރިޢާޔަތްކުރަމުންދާ ބަންދު މުއްދަތުގެ ބަންދުގެ އެ މިންވަރަށް އެކަށީ ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

28. މި މައްސަލާގައި އަދި ބަލާއިރު ބަންދުގައި ބެހެއްޓިފައިވަނީ "ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލާގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކާއި އަދާލަތުގެ މިންވަރާއި ދުވަސްވެފައިވާ ދުވަސްތަކާއި ފާހަގަކުރެވޭ ރިޢާޔަތްކުރުން، މިހާރު މިވަގުތު ދުވަސްތަކުގެ ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގެ އިހުތިމާލު އޮތުމުން، މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިމެންދެން" ކަމަށް 19 އޮގަސްޓް 2020 ގައި ނެރުނު އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[23]

---

[23] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)/SHB/2020/52 ކޯޓު އަމުރު (ތާރީޚު: 19 އޮގަސްޓް 2020)

29. ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މިމައްސަލާގައި ހިމެނޭ 6 ކިލޯގެ މަސްތުވާތަކެތި [illegible] މިއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާއެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible]. މިމައްސަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމާފައިވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ [illegible] ފަރާތުގެ [illegible][24]، [illegible].

30. މި މައްސަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 49 ވަނަ މާއްދާ އާއި [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[24] [illegible]

ބާޠިލުކުރުމުގެ ނުކުތާއެއް [illegible] ހިމަނުމުގެ ނުކުތާއެއް [illegible] މުޅި މައްސަލައިގެ [illegible] ކަނޑައަޅަން

ދިރާސާކޮށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

31. މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

32. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލާގެ ގުޅިގެން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ނަންބަރު 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible].

ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން [illegible] [illegible] ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށް 2020 އޮގަސްޓް 19 ވަނަ ދުވަހު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B6(522-2020)/SHB/2020/52 ކޯޓު އަމުރު އުޞޫލުގައި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް [illegible] ގެނެސް [illegible] އޭނާ [illegible] [illegible] 145-B6(522-2020)ABA/2021/09 ކޯޓު އަމުރު، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ބާޠިލުކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު